Dunántúli bolyongások

5. (befejező) rész: Nosztalgiatúra

A pityerszeri túrával véget értek a zalai kerékpárutak. A bringák visszakerültek a tulajdonosokhoz, mi pedig „átköltöztünk" a Veszprém megyei Vörösberénybe. A település – bár nevét őrzi – ma Balatonalmádihoz tartozik. Ismét rokoni vendéglátásban részesültünk. Ez a nyaralássorozat azonban nem mai keletű, éppen fél évszázada kezdődött.

Ha valaki nem kedveli a személyes hangú írásokat, kérem, lapozzon tovább, mert ez az írás nagyon is személyes hangú lesz!

Újabb „kis"családtörténet

Aki követte ezt a sorozatot, olvashatott a család apai ágának elszármazásáról. Az anyai ág sokkal „mobilabb" volt. *F. János* az Érparti szőlőkben nevelkedett. (A teljes család fotókkal gazdagon illusztrált története a Szarvasi Krónika 1994/8. számában olvasható.) Nem kedvelte a paraszti életet, ezért az 1930-as években egy kubikos csapattal az épülő fűzfői papírgyár földmunkáihoz szegődött, majd (nyugdíjas koráig) a gyárban dolgozott. Családot alapított, és a közeli Litéren, a hegyoldalba vágva, saját kezével építette fel (a számomra) „mesebeli" házikóját. Később az egész család a faluba költözött, még az egyik unokatestvér, *Erzsébet* is a környéken talált párra. Ők – férjével – Fűzfőgyártelepen kaptak a papírgyártól szolgálati lakást, majd Vörösberényben építettek családi házat. Keresztgyerekként 1951-től vagyok visszajáró vendége a családnak.

Nosztalgiáim

Ahogy halad az idő, egyre erősödnek és egyre szebbek a vidékhez kapcsolódó emlékeim. Ki-kijárok a litéri hegyekbe, végigjárom utcáit, megnézem Jani bácsi egykori mesebeli házikóját, meglátogatom végső nyughelyét. Bejárom Fűzfőgyártelep utcáit, keresem a régi játszótársak emlékét, játékaink színhelyeit. Soha senkit nem viszek magammal. Ezek az emlékek az enyémek.

Nemcsak a gyermekkorhoz fűznek nosztalgikus emlékek, hanem egy-egy tájhoz, épülethez, vagy éppen beteljesületlen vágyakhoz. Ilyen közös emlék nyomába szegődtünk volna a szeptemberi „hideg napok"-on.

1963-ban, egy balatoni nyaralás tervezésekor olvastunk a Zirci Arborétumról, a Cuha-patak festői völgyéről, és a közeli cseszneki várromról. Akkor egy 350-es IZS motorral jártuk az

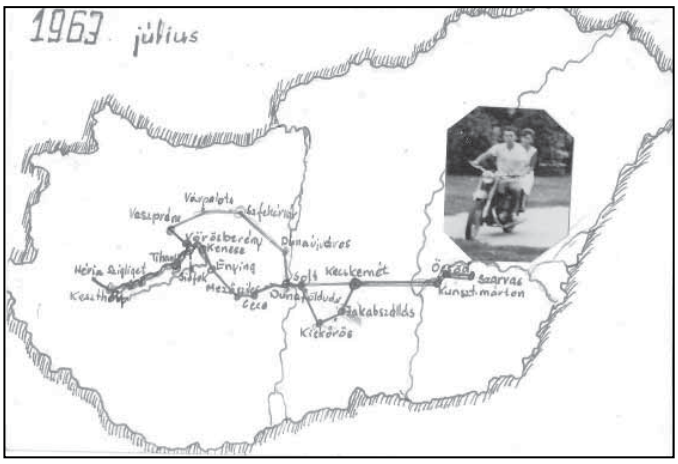

országot (2 Ft 50 filléres benzinnel), ide is így jutottunk. Zircet elhagyva rátaláltunk a patakra. Leállítottuk a motort a partjára, és nekivágtunk a „festői" völgynek.

Néhány kilométeren át törtük az utat a vállig érő gazban, de a festői táj csak nem akart elérkezni, hát visszafordultunk. Elmaradt a cseszneki vár „meghódítása" is, és a terv négy évtizedig a tudat küszöbe környékén lappangott. Intenzív élmény kellett ahhoz, hogy feléledjen. Egy rádióriport adott hírt arról, hogy megszűnik az a szárnyvasút, amely a Cuha-patak völgyét szeli át.

– Ezen végig kell utaznunk, legalább egyszer, lehet, hogy utoljára – született meg az elhatározás. És lőn: a vonatból megláttuk a Cuha-völgyet. Azt a részét is, amely egykor meghátrálásra késztetett bennünket – ma sem különb – de azt is, ami valóban gyönyörű. És ekkor találkoztunk először a Csesznek-Porva vasútállomással.

– Ide vissza kell jönni – fogant meg az újabb terv. Ehhez járult még egy élmény. Vajda Péter szülőházát avatták Vanyolán. A szarvasi küldöttség autóbusza megállt a 86-os út egyik parkolójában, s az őszi verőfényben elénk tárult Csesznek falu, a közepén magasodó, romjaiban is nagyszerű látványt nyújtó cseszneki várral. Lenyűgözve bámultuk és fényképeztük.

Amikor a kirándulást elhatároztuk, még a szeptemberi nyarat élveztük, mire elindultunk, igazi télelő volt: hideggel, széllel, esővel. Így az e túrára szánt két napot a berényi házban töltöttük, s „dolgunk végezetlenül" utaztunk át Zalába. Visszafelé jövet sem fogadott kegyeibe az idő, így egyszemélyes túra lett az útból.

Csesznek vára

Kilenc fokot mutatott a hőmérő, és esőfelhők gomolyogtak, amikor kora reggel felszálltam a veszprémi buszra, majd átszálltam a még mindig üzemelő szárnyvasútra. (Igaz, egész nap csak egy vonatpár közlekedik rajta, így, főleg a nyár múltán, alig van utasa.) Egyetlen útitársam, a kalauz társaságában, ötletsorozatot adott, hogy is érhetem el Csesznek várát. Mint szavaikból kiderült, a Csesznek-Porva állomás neve nagy átverés, mert mindkét településtől legalább öt kilométerre van, és csak a hegyeken át lehet gyalog eljutni e falvakba. (A falusiak így nem is használják a vonatközlekedést.)

A Csesznek-Porva állomás már rég nem állomás. A forgalmi iroda ajtaja nyitva, de a berendezés érintetlen. Az ablakában felhívás: mindenkit tüntetésre hív a szárnyvonal megszüntetése ellen. A vízöblítéses WC-ben egy vödör víz áll az utasok rendelkezésére. Egy murvával felszórt út vezet a völgybe. A Cuha-patakon fahíd ível át, a patak sudár fákból álló erdőben csörgedezik a Duna irányába. A levelekről még hullanak a nemrég lehullt zápor cseppjei. Babits mondatát morzsolgatom: „Harapni friss a levegő." Bár az erdő elég sötét, készítek néhány felvételt.

A kijelölt turistaút sáros, a patakparton vezető út pocsolyás. Marad a murvás út, amelyen a tócsákat kerülgetve el lehet indulni. Valahová biztosan vezet. Az út hamarosan elágazik, aztán megint és megint. Sehol egy lélek, akitől meg lehetne kérdezni, melyik út vezet Csesznekre. Marad a turistaösztön: a falu a térképen keleti irányban van, tehát mindig jobbra tartok. Közben ki-kibukkan a nap, néha-néha szemerkélni kezd az eső. Nem unatkozom. Bő kétórás gyaloglás után az erdő cserjésbe megy át, majd egy fafeldolgozó üzem képében utolérem a civilizációt. A fák lombja között pedig megpillantom a cseszneki várromot. Hurrá!

Leereszkedem a faluba. Egy kijelölt turistaút a Kőmosó-szurdokon át vezet a várba. Persze, hogy ezt választom. Egyre meredekebb sziklák közt vezet az út, a mélyben egy kis patak folydogál. Van, ahol csak láncokba kapaszkodva lehet haladni. Az esőáztatta út csúszik.

– Ha itt lezuhanok, senki nem fog megtalálni – ijesztgetem magam, eredményesen. Visszatérek a kitaposott gyalogútra, amely felvezet a várhoz. Megveszem a belépőt: célba értem.

150 forint ellenében jó két óráig voltam a vár ura és egyetlen lakója. Amit láttam, lefényképeztem. Ezzel a nosztalgiatúra (és ez a sorozat is) véget ért.

Kutas Ferenc